

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
 (найменування кафедри)

Допущено до захисту
 Завідувач кафедри
 Семенова В.Г.

_____ (підпис)
 “ ____ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
 (шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
 (назва магістерської програми)

на тему: Обґрунтування стратегічних напрямків зростання прибутку підприємства (на прикладі ПрАТ «Нова Лінія»)
 (назва теми)

Виконавець:

студент центру заочної та вечірньої форм
 навчання

Маланецька Марина Вікторівна _____
 (прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

_____ д.е.н., професор
 (науковий ступінь, вчене звання)

Семенова Валентина Григорівна _____
 (прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ОДЕСА – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА	
1.1. Прибуток та його значення для діяльності підприємства.....	6
1.2. Фактори підвищення обсягу прибутку підприємства.....	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ДИНАМІКА ПРИБУТКУ ПрАТ «НОВА ЛІНІЯ»	
2.1. Характеристика діяльності ПрАТ «Нова Лінія».....	22
2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Нова Лінія».....	42
2.3. Аналіз прибутку ПрАТ «Нова Лінія» в динаміці років.....	50
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКУ ПрАТ «НОВА ЛІНІЯ».....	59
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73

ВСТУП

Актуальність теми. Відповідно до Законодавства України прибуток підприємства є основною суб'єктивною метою діяльності підприємства [1] та найбільш важливим критерієм при веденні бізнесу. Стабілізація прибутку та пошук резервів його зростання є чи не найголовнішим завданням управлінців підприємства.

Актуальність даної теми полягає в тому, що на сьогоднішній день для всіх підприємств України прибуток являє собою не тільки кінцевий фінансовий результат, що характеризує їх виробничо-господарської діяльності, а й життєво важливий поштовх до нового витку розвитку та утримання конкурентоспроможності.

Адже зростання прибутку створює фінансову основу для самофінансування діяльності підприємств України, здійснюючи розширене відтворення, для їх інвестиційного та інноваційного розвитку, виступає засобом стимулювання працівників, виконання зобов'язань перед бюджетом, банками, іншими організаціями, характеризує ступінь ділової активності та фінансового благополуччя компаній.

Аналіз прибутку підприємства дозволяє виявити велику кількість тенденцій розвитку, вказує на помилки в господарській діяльності, а також виявити резерви зростання прибутку, що, в кінцевому рахунку. Дозволяє підприємству більш успішно здійснювати свою діяльність.

Проблема прибутковості підприємств стала на даний час визначальною як з позицій забезпечення їх економічного зростання, так і в частині наповнення бюджету країни через механізм оподаткування прибутку.

Дослідження формування прибутку, рентабельності підприємства, валових доходів та витрат, є найважливішим чинником при прийнятті організаційних і господарсько-управлінських рішень, створення сприятливих умов для реалізації планів і програм по нарощуванню прибутку. Іншими словами

підприємства повинні чітко уявляти резерви збільшення прибутку, від чого він залежить і які основні параметри.

Чистий прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків, може бути спрямована до фондів накопичення, споживання, резервний. Таким чином, прибуток виступає одним з узагальнюючих оціночних показників діяльності господарюючого суб'єкта і характеризує його кінцеві фінансові результати. Можна сказати, сучасні підприємства знаходяться в сильній залежності від цього показника.

Стратегічне управління формуванням прибутку передбачає побудову на підприємстві відповідних організаційно-методичних систем забезпечення цього управління, знання основних механізмів формування прибутку, використання сучасних методів його аналізу і планування.

Управління прибутком підприємства передбачає визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості. Ефективне управління прибутком підприємства можливе при дієвій та правильно сформованій системі управління прибутком підприємства.

Система управління прибутком підприємством – це сукупність взаємопов'язаних елементів, кожний з яких має функціональне призначення та спільна дія котрих, за певних умов, забезпечує досягнення механізму отримання прибутку заданої величини.

Метою роботи є вивчення резервів та шляхів збільшення прибутку у ПрАТ «Нова Лінія».

Завдання роботи:

- розглянути економічну сутність прибутку;
- проаналізувати розрахунки різних показників прибутку (доходу) відповідно до законодавства України;
- дослідити техніко-економічні показники діяльності досліджуваного підприємства;

- проаналізувати динаміку прибутку та механізм його формування;
- економічно обґрунтувати рекомендації щодо підвищення прибутку підприємства.

Об'єктом дослідження є будівельний гіпермаркет ПрАТ «Нова Лінія»

Предметом дослідження є прибуток підприємства та його види, порядок його формування, чинники і резерви його зростання.

Методи дослідження. Методологічною базою є об'єктивні економічні закони та сучасні теорії ринкової економіки.

До основних методів, які використовувались у дослідженні відносяться:

- статистичний аналіз для аналізу основних техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності підприємства;
- горизонтальний і вертикальний аналіз формування кінцевих фінансових результатів;
- факторний аналіз для дослідження впливу факторів на зміну прибутку підприємства.

Інформаційна база. Джерелами інформації були наукові публікації і монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали Головного управління економіки Одеської обласної державної адміністрації, Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, періодична та навчальна література, дані фінансової звітності підприємства (№1 – Баланс; №2- «Звіт про фінансові результати»), статистичні матеріали діяльності ПрАТ «Нова Лінія».

Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що висновки і рекомендації кваліфікаційної роботи, застосовані в практичних заходах, сприяють підвищенню прибутковості виробничої та господарської діяльності підприємства.

Наукова новизна. Елементи наукової новизни полягають у пропозиції підходу до визначення стратегічних напрямків зростання обсягу прибутку відповідно до врахування попиту споживачів.

ВИСНОВКИ

Прибуток як найважливіша категорія ринкових відносин характеризує економічний ефект, отриманий у результаті діяльності підприємства.

Значення прибутку полягає в тому, що він відображає кінцевий фінансовий результат. Разом з тим на величину прибутку, його динаміку впливають фактори, що як залежать, так і не залежні від зусиль підприємства. Практично поза сферою впливу підприємства перебувають кон'юнктура ринку, рівень цін на споживані матеріально-сировинні й паливно-енергетичні ресурси, норми амортизаційних відрахувань.

Певною мірою залежать від підприємства такі фактори, як рівень цін на реалізовану продукцію й заробітну плату, рівень господарювання, компетентність керівництва й менеджерів, конкурентоспроможність продукції, організація виробництва й праці, його продуктивність, стан і ефективність виробничого й фінансового планування.

Будь-яке підприємство є сполучною ланкою, між виникаючими потребами людей і можливостями задоволення цих потреб. Утворюючись, воно ставить перед собою завдання виробництва товарів, виконання робіт і послуг для споживання й має своєю економічною метою створити більш високий результат своєї роботи в грошовому вираженні за певний період, або одержати максимальний прибуток.

Хоча підприємства на практиці можуть зіштовхуватися з особливими ситуаціями, що висувають на перший план рішення проблем, що не сприяють максимізації прибутку, або навіть вступають у протиріччя із цією метою: наприклад, різке зниження цін для виходу на нові ринки або проведення дорогих рекламних компаній для залучення споживачів, здійснення заходів екологічного порядку тощо, подібні кроки носять тактичний характер, і, в остаточному підсумку, призначені для рішення головного стратегічного завдання - одержання можливо більшого прибутку.

Процес управління прибутком передбачає проведення аналізу, який характеризується різноманіттям своїх форм. На вибір форми аналізу впливає безліч факторів: галузь в якій здійснює свою діяльність організація, спеціалізація і вид діяльності підприємства обсяг товарообігу і його швидкість та інші. Тому економістам підприємства необхідно оцінити ситуацію, що склалася на підприємстві і вибрати саме ту форму аналізу, яка дасть найбільш вичерпну інформацію для розробки заходів з управління прибутку з метою її збільшення.

Вивчивши джерела одержання прибутку можна розробити науковий підхід до вирішення багатьох проблем, наприклад, підвищити ефективність і відповідальність трудового колективу, досягнення кінцевих результатів при найменших витратах. При цьому зміцнення комерційного розрахунку в усіх ланках виробництва кожного окремого підприємства у вирішальній мірі залежить від управління прибутком і виявлення специфічних резервів зростання прибутку кожного окремого господарюючого суб'єкта.

Прибуток є основним показником фінансових результатів діяльності підприємства. Прибуток є джерелом самофінансування розширеного відтворення на підприємстві, а також матеріального заохочення й здійснення соціально-культурних заходів.

У роботі розглянуті питання, присвячені сутності прибутку підприємства та напрямків його підвищення. У теоретичній частині роботи розглянута економічна сутність прибутку, види прибутку та методики їхніх розрахунків.

У другому розділі роботи проаналізована виробничо-господарська діяльність ПрАТ «Нова Лінія» у динаміці останніх років. Проаналізовано причини погіршення основних техніко-економічних показників діяльності підприємства. Виявлено тенденції в зміні прибутку підприємства.

В третій частині роботи досліджені резерви підвищення прибутку підприємства. Визначено шляхи підвищення прибутковості й розроблені заходи, спрямовані на підвищення обсягу прибутку підприємства. У результаті

впровадження запропонованих заходів, підприємство одержить можливість збільшити обсяг послуг і одержати додатковий прибуток:

1. Впровадження послуги з розробки дизайн-проектів інтер'єру та меблів для споживачі.

2. Впровадження послуги «Служба майстрів» для споживачів з обслуговуванням вдома.

Впровадження цих заходів принесе ПрАТ «Нова Лінія» 21700,43 тис.грн. прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський Кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. (зі змінами та доповненнями)
2. Афанасьев М.Ю., Суворов Б.П. Исследование операций в экономике: модели, задачи, решения. Учебное пособие. – М.: ИНФРА - М, 2003. – 444с.
3. Бланк И.А. Управление прибылью. К.: Ника-Центр, Эльга.2007. – 752 с.
4. Буряковский В.В. Финансы предприятий: Учебник. М.: ИНТРА – М., 2007. – 260с.
5. Економічний аналіз: базовий курс для податкового аналітика : Навч. посібник для слухачів проф. прог. підвищення кваліфікації/ Міндоходів України; Упоряд. І. С. Санжаревська, С. М. Шаповал. — К.: ДП «СВЦ Міндоходів України», 2013. — с. 800.
6. Акулов М. Г., Драбаніч А. В., Євась Т. В. та ін. Економіка праці та соціально-трудова відносина. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 328 с.
7. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
8. Банківські операції [текст] навчальний посібниккол. / К. Ф. Ковальчук, Б 23 І. В. Вишнякова, Л. М. Савчук, І. Г. Сокиринська - К.: "Центр учбової літератури", 2013. - 326 с.
9. Гетьман О. О., Шаповал В. М.Економіка підприємства: Навч. посіб. — 2-ге видання. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.
10. Гриньова В.М., Салун М.М. Організація виробництва: Підручник. — К.: Знання, 2009. — 582 с.
11. Савицька Г.В.Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. - 3-тє вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2007. - 668 с.

12. Косова Т. Д., Сухарев П. М., Ващенко Л. О. та ін. Організація і методика економічного аналізу. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528 с.
13. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012. - 341 с.
14. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств [текст] : підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук - К. : "Центр учбової літератури", 2013. - 504 с.
15. Сіменко І.В., Косова Т.Д. Аналіз господарської діяльності [текст] : навчальний посібник за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової] - К. : "Центр учбової літератури", 2013. - 384 с.
16. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика [текст]: навч. посіб. / І. В. Кривов'язюк. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 456 с.
17. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. — К.: Знання, 2006. — 439 с.
18. Данілов О. Д., Паєнтко Т. В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 256 с.
19. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник / М. М. Бердар. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: 2012. - 464 с.
20. Данілов О. Д., Паєнтко Т. В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 256 с.
21. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни. — 3-тє вид., випр. і доп. — К.: Знання-Прес, 2009. — 299 с.
22. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012. - 341 с.
23. Загірняк М.В. Економіка підприємства: магістерський курс. Підручник Частина 11/За ред. професорів Загірняка М.В., Перерви П.П, Маслак О.І. – Кременчук, 2015. – 756 с.
24. Ларка М. І. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства [Електронний ресурс] / М. І. Ларка, Д. О.

Горжій // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. - 2013. - № 22. - С. 38-43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp_2013_22_8

25. Терлецька І. В. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства [Електронний ресурс] / І. В. Терлецька, Ю. О. Чухрій // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 1. - С. 87-90. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2015_1_18

26. Горбонос Ф. В., Черевно Г. В., Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О. Економіка підприємств: Підруч. - К.: Знання, 2010. - 463 с.

27. Науменкова С.В. НЗ4 Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / С.В. Науменкова, С.В. Міщенко. — К.: Знання, 2010. — 532 с.

28. Маслак О.І. Конкуренція: її сутність та особливості в умовах глобалізації/ О.І. Маслак, Л. А. Квятковська, П. К. Кулінічев – 2014 – с. 57-61 – (Економіка підприємства. Технологический аудит и резервы производства — № 3/3(17))

29. Гуторова І.В. Конкуренція як економічна категорія та її особливості в аграрному секторі економіки / І.В. Гуторова – 2010 – с. 46-50 – (Вісник ЖДТУ ХНАУ Економічні науки, №3 (53))

30. Грудницький В.М. Конкуренція як економічна та правова категорія / В.М. Грудницький // Матеріали ІХ міжнародної науково-практичної конференції «Наукова індустрія європейського континенту», Том. 14, Право.: – Прага, Чехія. – 27 листопада-05 грудня 2013. – с. 86-88.

31. Закон України «Про захист економічної конкуренції».: станом на 11 січня 2001 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ : Парлам. вид-во, 2001 – 64с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>

32. Рубанова М. В. Показники та критерії підвищення конкурентоспроможності продукції промислового підприємства / М. В. Рубанов

— 2009 — с. 221—224 – (Труды Одесского политехнического университета, № 1(31))

33. Іваненко С. В. Поняття конкурентоспроможності продукції в сучасних умовах / С. В. Іваненко, А. В. Кваско // – 2010. — с. 209–213 – (Технологія і техніка друкарства : збірник наукових праць, №1(27))

34. Петенко С.А. Порівняльний аналіз моделей організаційних структур підприємства/ С.А. Петренко – 2010 – с. 245-252 – (ISSN 2074-5370. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. № 1 (3). Том 2)

35. Подольчак Н. Ю. Соціально-економічна ефективність систем менеджменту підприємств [Електронний ресурс] / Н. Ю. Подольчак // Актуальні проблеми економіки. - 2013. - № 2. - С. 47-56. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2013_2_7

36. Макаровська Т.П., Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2003. – 304 с.

37. Маркин Ю.П. Экономический анализ. Учебное пособие. М.: Омега – Л., 2009. – 456с.

38. Методология анализа финансового состояния предприятия: монография/И.А. Жулепа, ГУАП. – СПб, 2006. 235с.

39. Семенова В.Г. Використання моделей одного часового ряду для прогнозування економічних показників у сучасних умовах / В.Г. Семенова. К.Д. Семенова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2018. - Випуск 3 (26). – С. 334-341.

40. Семенова В.Г. Інноваційний розвиток підприємств в контексті диверсифікації діяльності. Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць / За ред. М. І. Зверякова (голов. ред.) та ін. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2019. № 2-3 (70-71). С. 219-226.

41. Semenova V. Financial support for formation of intellectual capital of enterprises Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2018. - Том 1 (24). – С. 190-195.

42. Орлова И.В., Гармаш А.Н. Экономико-математические методы и прикладные модели. Учебное пособие для вузов, 2-е издание, изд. перераб. И доп. М., Юнити - Дана, 2005. – 304с.
43. Осипов В.И. Экономика предприятия. Учебник. Одесса: «Маяк». 2005. – 720с.
44. Петрович Й.М., Кіт А.Ф., Семенів О.М. та ін. Економіка підприємства: Підручник/За загальною редакцією Й.М. Петровича. – Львів: «Новий світ – 2000», 2004. – 680с.
45. Склярєнко В.К., Прудников В.М. Экономика предприятия: Учебник. М.: ИНФРА – М, - 2006. - 528с.
46. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2004. 554с.
47. Финансы организаций (предприятий): учебник/А.Н. Гаврилова, А.А. Попов. М: КНОРУС, 2007. – 608с.
48. Финансы: учебник, 2 – е изд./под ред. В.В. Ковалева. М.: Вемби, 2007. – 610с.
49. Хотинская Г.И., Харитоновна Т.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. М.: Дело и сервис, 2004.
50. Черникова Ю.В., Юн Б.Г., Григорьев В.В. Финансовое оздоровление предприятий: теория и практика: Учебник. - практич. пособие. - М.: Дело, 2005. – 616 с.
51. Швайко С.Т. Финансовая устойчивость предприятия; оценка и принятие решений . Финансовый менеджмент. 2003. - 367 с.
52. Шермет А.Д., Ионова А.Ф. Финансы предприятий: менеджмент и анализ: Учебное пособие. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 479 с.
53. Шуляк П.Н. Финансы предприятия: Учебник. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2006. – 712 с.
54. Экономика предприятия: Учебник/ под ред. С. Ф. Покропивного. – К: КНЭУ, 2001. – 528 с.
55. <http://novalinia.com.ua/ua/shops/odessa/>